

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Caput Septimum. De peccato contra naturam, numero 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

sum, non est extendendum ultra verba. Vnde vides, in hoc casu tum amicum hunc, tum adolescentem illum, pro quo rapta est mulier, valide posse matrimonium inire cum eadem muliere, etiam non separata. Quando vero per alium quis scienter rapit, verus raptor est, incurritque omnes decreti pœnas: ille tamen, qui ex raptoris jussu exequitur actionem rapiendi, tanquam fautor incurrit excommunicationem, & cæteras pœnas, cum interim valide possit inire matrimonium cum eadem muliere, quia invaliditas matrimonij solum infertur contra rapientem pro se, non contra rapientem pro altero, ut dictum est.

t Sanc. lib. 7. disp. 13. num. 2.

Copula cum dormiente an sit raptus?

17. Denique decernenda ea est quaestio, an copula cum femina dormiente, vel sensibus destituta, sit propriè raptus? Respondeo: si cum femina, quæ ante somnum consensit, non esse raptum, certum est, quia non est cum injuria, nec cum violentia contra parentes. At si cum femina, quæ non consensit, ajo primò, præter fornicationis, vel alterius speciei malitiam, adesse peccatum contra justitiam. Ajo secundò, non esse & propriè raptum, & consequenter nec raptus pœnis subiectum. Ratio prioris dicti est, quia tametsi ea copula non sit cum vi, tamen est cum fraude, atque adeo cum malitia contra justitiam, ut §. 1. n. 2. innui, unde speciatim in confessione aperienda, ut modo num. 7. dictum

est. Ratio posterioris dicti est, quia, ut alia taceam, ad raptum propriè dictum, requiritur abductio de loco ad locum, ut ibidem notavimus.

u Pelliz. in man. Reg. 10. 1. tr. 4. c. 3. sec. 4. num. 70. x inclinatur, sed non vult decernere Diana p. 9. tr. 8. res. 2.

CAPUT SEPTIMUM.

De peccato contra naturam.

1. IN Methodo sic habes. a Quatuor sunt species, & quidem distinctè aperiendæ, b quia habent turpitudinem, si non physicè diversam, quia omnes prodigunt semen sine spe generationis, certè ex recta hominum æstimatione, diversam moraliter; Mollities, sodomia perfecta, sodomia imperfecta, bestialitas, ad quam reducitur congressus cum dæmone. De singulis aliquid breviter delibabimus.

a in Meth. conf. lib. 2. c. 7. §. 10. b Fill. tr. 30. c. 8. n. 142.

§. I.

Mollities.

1. EST pollutio voluntaria, sine conjunctione corporum, seu, ut definit S. Thomas, c est peccatum contra naturam, per quod voluntaria pollutio procuratur, extra concubitum, causa explendæ delectationis veneræ.

c S. Tb. 2. 2. q. 52. art. 11. ibiq. Cajet.

Si quis tamen, dum se polluit, consentiat, vel cogitet morosè in aliquam

Cc 3

aliam

aliam speciem, v. g. in adulterium, incestum &c. contrahit eandem malitiam, quam cogitat, adeoque confitendam.

d. *Fill. tr. 30. c. 8. no. 154.*

2. Inanimatum instrumentum, quo quis se polluat, non facit mutationem speciei, ut in *Methodo* lib. 2. cap. 1. §. 10. de medijs, quæ affluuntur ad peccandum, universaliter diximus. Dixi (inanimatum) nam si animato, ut si manibus alterius &c. fiat, jam nunc subdo.

3. Si quis se pollueret inter brachia, coxendices, os, &c. feminae, vel viri, cum id regulariter procedat ex affectu personæ, seu concubitus cum illa, est sine dubio specialiter explicandum; quia non est mera pollutio, sed copulatio inchoata. Non tamen credo, necessario esse explicandas peculiares partes corporis (nisi sit affectus aliquis particularis, v. g. ad partes praposteras, ob sodomiam, unde & explicandum) materialiter enim se habent, & illa major delectatio, quæ in una ex partibus quaritur, non transcendit speciem malitiæ, quæ est in alia.

e. *Fill. ib. num. 155. v. supr. c. 8. §. 3. nam. 33.*

4. Petes: quando quis habet inchoatam prædictam copulam, necesse habet exprimere in confessione, se seminaisse extra, vel intra vas? Respondedo, ita, quia extra dispergitur semen, at intra vas naturale feminae, non item. Quid in masculis, dicam mox §. 3. num. 3. & addam §. 4. num. 4. utilissimam praxim pro hac re.

5. Si quis se polluant manibus alterius viri, vel feminae, vel suis alium quis polluat, debet id explicare, pro-

pter cooperationem cum alterius peccato.

Imo si tu tuis manibus polluas uxoratum, vel Sacerdotem, &c. debes id explicare, quia cooperaris ad adulterium, vel sacrilegium, juxta ea, quæ dixi in *Methodo* lib. 1. c. 2. §. 17. de scandalo n. 100.

Quod si te suis manibus alius polluat, parum refert, g. pro tuo peccato contra castitatem, quod ille fuerit vir, vel femina, vel sacerdos: tunc enim (si aliud non additur) se habens illæ manus, ut merum instrumentum: & solum adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato, ut dictum est lib. 1. meth. Conf. §. 10. num. 69.

g. ex eod. *Fill. ib.*

Nota illud (quod si te &c.) nam in editionibus præcedentibus erat (at si,) quæ fuit fortasse occasio, cur Diana h. putaverit, me hic sequi sententiam Llamas, sentientis, non opus esse, explicare in confessione, an manus te polluentis sint Sacerdotis, vel Laici, quam latè defendit Caramuel; cum tamen re vera non sequar, ut patebit naviter consideranti loca, ad quæ me refero in hoc nu. 5. & latius ego ostendi in disputatione de hac re, quam Romam misi, ut eam amici eidem Patri Dianæ de Theologia morali profecto benemerentissimo per amice communicarent. Dixi (ad quæ me refero in hoc nu. 5.) Nam, an ex Doctrina Thomæ Sanchez, quam tradidi in *Methodo* li. 2. c. 7. §. 5. n. 33. quamque nuper exscripsi c. 2. §. 1. n. 5. confirmari possit sententia Llamas, neque in *Methodo* censui, neque hic censo disputandum.

la. Dian.

In Dian. p. 9. tr. 9. ref. 65. a Caram. in Reg. S. Ben. n. 987.

De mollitie sacrilega dixi c. 2. §. 1. num. 4.

De mollitie virginis dixi c. 5. §. 1. n. 3.

De mollitie uxorati dixi c. 3. §. 1. n. 3.

De comedente calida, ut polluat in fomno, dixi in Methodo Confessionis lib. 2. c. 6. §. nu. 7.

De incipiente copulam & resiliente, semenque dispergente dixi c. 1. §. 1. num. 12.

Reddetur tibi manifestum, me nequaquam sententiam Llamas docuisse, si disputationem illam hic legeris. Ecce illam.

Vindicatio Authoris.

6. R. P. Diana a & ab illo novissime Illustr. Caramuel b ajunt, me in doctrina, quam trado lib. 2. Meth. Conf. c. 7. §. 10. nu. 66. quam modo exscripsi n. 5. sequi sententiam Hieronymi Llamas, c jussu sanctæ Inquisitionis, Hispanicæ expunctam, qua docebat, eum, qui pollutus fuit alterius tactu, solum teneri explicare qualitatem suæ personæ, si ignoretur à Confessario, id est, si habet votum simplex, vel solenne virginitatis vel castitatis, non tamen teneri explicare complicitas, qui illum tetigit, qualitatem, nisi ipse etiam causa fuit, ut alter etiam pollueretur.

a *Diana p. 9. tr. 8. nu. 65. b Caram. in Theol. fundam. Fundam. 50. §. 7. numero MLXV. c Llamas 3. p. meth. c. 6.*

Sed certè huic sententiæ nequaquam adhæreo, imo omnino contrariam semper professus sum, ut mea verba accurate consideranti palam fiet. Inge- nuè interim fateor, me alias solitum

pro viribus claritatem brevitati con- jungere, nunc demum nolentem in il- lud incidisse, dum brevis esse laboro, ob- scurus fio.

7. Porro id, quod ego doceo, patet primo ex verbis dicti nu. 66. hic nu. 5. quibus meam sententiam explico. *At si te (ajo) suis manibus alius polluat, pa- rum refert, pro tuo peccato contra casti- tatem, quod ille vir fuerit, vel femina, vel sacerdos; tunc enim (si aliud non ad- ditur) se habent illæ manus, ut merum instrumentum, & solum adest coopera- tio cum alterius te polluentis peccato, &c.* Nota illud (*si aliud non additur*) clarè enim significo, me solum hic con- siderare peccatum polluti, secundum rationem solius pollutionis, seu sisten- do intra pollutionis limites, quæ con- sistit in sola seminatione extra concu- bitum; ideo enim dico, *parum refert pro tuo peccato contra castitatem*, intel- lige, directè (quid sit istud, directè, explicabitur mox in vers. Patet id ter- tio) & non dico, *pro tuo peccato*, abso- lutè. Quare si te polluat vir, vel fa- mina communis, quia nihil aliud no- væ speciei additur, ut hic supponimus (quo de tu vide mox nu. 19.) non af- fertur, nec comitanter quidem, novum speciem peccatum, sed intra eandem speciem duplex erit numero malitia; altera erit in tua pollutione, altera erit in tua cooperatione cum alterius pec- cato in eadem specie, contra castita- tem, sed in confessione, utraque ex- plicanda, ut docui initio eiusdè nu. 66. ibi: *Siqui se polluant manibus alterius viri vel femina, &c. debent id explica- re, propter cooperationem cum alterius peccato*

peccato. At si te polluat Sacerdos v. g. quia tunc additur persona sacra, atque adeo additur cooperatio tua cum ipso sacrilegio, nova species (& non solum nova numero malitia) additur, extra limites castitatis, sed intra limites Religionis, certè explicanda in confessione: quod expressè dico in fine ejusdem nu. 66. dum in editione Panormitana remitto Lectorem ad superius dicta c. 1. §. 10. hujus libri secundi. Et in editione Romana ad superius item dicta de scandalo, c. 1. §. 17. ut mox clarius patebit. nam ea loca huc transcribam. Quæso te, Lector, qui doceret, furtum (si nihil aliud addatur) satis bene explicari, si rem alienam se contraxisset quispiam fateatur, erraretne in docendo? Non utique. Nam si addas, rem ablatam fuisse sacram, explicandum quidem id erit, at non obligationem ipsius furti, contra virtutem justitiæ, intra limites furti, sed quia additur irreverentia rebus sacris contra virtutem Religionis. Non absimile quid est, si rem rectè perpendas, in casu nostro. Illa igitur particula (at si) posita in hoc n. 66. quæ forte causa fuit totius æquivocationis, non est adversativa, sed ponitur loco (quod si) non esse autem semper adversativam particulam (sed) quæ certè est eadem atque (at) notat Barbosa in varijs, dict. 360. n. 3. ex dec. consl. 386. n. 7. qui cum dixisset (sed) esse adversativum, limitat, quando esset diversa ratio, quia tunc (inquit) non reperit qualitates præcedentes, nec adversatur, retentis eisdem terminis, ut etiam notat Alex. Cened. &c. Hac Barbosa. Atqui in casu nostro est diversa ratio, ut ego no-

tanter signavi illis verbis (nisi aliud additur) & illis (pro tuo peccato contra castitatem) ergo &c.

8. Patet id secundò ex ijs verbis, quibus in fine hujus numeri 66. hic nu. 5. in editione Panormitana remitto Lectorem ad superiora, sic: *Et si- lum adest cooperatio cum alterius te polluentis peccato, ut dictum est c. 1. §. 10. num. 4.* quod debui dicere num. 69. Et hunc Typographi errorem ego noto in correctione erratorum præfixa in dicta editione Panormitana hujus opusculi. Adeamus igitur locum illum, & videamus, quid ibi doceam. Huc reduco, si forte quis medium adhibeat, aliquem inducendo, ut ab ipso adjuvetur ad peccandum, v. g. ad occidendum (poteras tu intelligere, ad fornicandum, ad polluendum, &c.) certè tunc id esse explicandum, tamquam ad rectam inductionem proximi ad peccatum, non est dubium, juxta ea, quæ infra dicuntur §. 17. de scandalo. Hæc ibi. Quæso te, amice lector, si ego ibi dicto §. 10. capitis 1. doceo, esse explicandum medium, à quo adjuvor ad peccandum, & hic n. 66. c. 7. volo doctrinam hujus ejusdem n. 66. intelligi debere, juxta doctrinam dicti §. 10. quomodo affirmare potes, me in ea esse sententia, quod non sit explicandum medium, quo quis utitur, ad suam pollationem?

9. Confirmo, quia eodem illo §. 10. n. 70. & 71. clare sic pronuncio. *Quia si multorum opera usus es, debesne explicare horum numerum, vel conditionem? Respondeo, satis esse, si dicatur in confuso, usus sum opera multorum, v. g. ad occidendum meum inimicum, sine ne-*
ce si-

Aspicite numerandi personas, vel explicandi personarum condiciones. Excipe unum casum in conditione, & alterum in numero. In conditione, quando ratione actionis talis personae inducitur, peccatum, ad quod inducis, differret specie, v. g. usus opera filij ad occidendum patrem, tum inimicum, duo specie peccata commisisti, utraque confitenda, alterum est homicidium, alterum est parricidium, ad quod directe induxisti filium. In numero &c. Certè quemadmodum hic ego exemplum adhibui de homicidio, & parricidio, poteras & tu, lector, applicare pollutioni simplicij & sacrilegio, sic: Usus es opera Sacerdotis ad tuam pollutionem, duo specie peccata commisisti, utraque confitenda, alterum est ipsa pollutio, alterum est sacrilegium, seu (si castigatius loqui volumus) unum peccatum cum duplici specie malitia, ad quod directe usus es opera Sacerdotis &c. Llamas docet, non teneri quempiam explicare complices, qui illum tetigit, qualitatem: ego doceo, debere explicari conditionem personae; non est ergo asserendum, me sentire cum Llamas.

10. Patet id tertio ex eo loco, quem dicto §. 10. n. 69. cito, (& citaveram in editione Romana dicto c. 7. n. 66. hic n. 5.) dum sic loquor. *Id esse explicandum, tamquam directam inductionem proximi ad peccatum, non est dubium, juxta ea, quae infra dicentur §. 7. de scandalo. oportebat autem dicere §. 17. de scandalo: quem etiam Typographi lapsus signate notavi in erratorum correctione huic opusculo Panormi edito praefixa. Iam lege id, quod de scandalo ibi assero, num. 100. Quando*

quis directe intendit peccatum proximi, dicitur scandalum directum, & sine dubio per omnes Doctores id peccatum est specie diversum ab alijs, & debet specialiter in confessione palam fieri, debetque species peccati, ad quod inducitur proximus, explicari. Si quis ergo loquatur, v. g. turpia, ut socius incidat in eas turpitudines, oportet explicare, ad quae turpia inducere tentabat, ad adulteriumne, an ad stuprum, &c. Ratio est, quia tunc, non solum peccatum talis scandali est contra charitatem debitam proximo, sed etiam contra virtutem oppositam. Eadem enim castitatis virtus, quae obligat me directe ad castitatem, in mea persona custodiendam, obligat indirecte, ne ex industria procurem, proximum a castitatis virtute deicere. Haftenus ibi, Si igitur ego sentio, virtutem Religionis, quae obligat Sacerdotem, ne se polluat, eandem obligare, ne procuret pollutionem in alio, & insuper sentio, debere speciem peccati, ad quod inducitur proximus, explicari, atque ad hanc doctrinam (ne dicas, me illius fuisse oblitum) me remitto, quo modo enuntiabit quispiam, me docere, explicandam nequaquam esse speciem peccati, ad quam inducit pollutus Sacerdotem, dum utitur ad pollutionem ejus sacrilegis manibus, qui per sacrilegium, contra castitatem, seu per aliud vitium specie differens, ut contendit Delugo, d. illam in aliena persona procurat?

d. Delug. de penit. d. 26. sec. 4. n. 56.

11. Patet id quarto, quia ego in margine dicti numeri 66. hic n. 5. de quo est controversia, cito Filliucium, qui citat Cajetanum. Et certè Diana,

D d

cum

cum alios sectatores doctrinæ expunctæ à sacris Hispaniæ Inquisitoribus nominasset, à Filliucio & Cajetano prorsus abstinuit; fortasse, quia vidit, magnam horum auctoritatem concuti difficulter posse, si contra ipsum steterit: sed magis puto, quia rectè advertit, hos tam eximios Doctores, opinionem Llamas non approbare, quamvis prope illam esse, primo aspectu, non multum cogitanti videatur. Cum igitur ego Filliucij doctrinam exscribere in eo numero profitear, eumque notanter citem, & verè nihil diversum dicam ab eo, quod ipse & Cajetanus docent, cur me sententiæ Llamas adherere, lector amice, contendis? Audi Filliucium & Dico tertio, omnes mollietates esse ejusdem speciei: & mox, siue proprio, siue alieno adminiculo extrinseco, nulla est specifica diversitas: omnia enim hæc materialiter se habent, & per accidens, & semper est una ratio solum voluntaria seminationis procurata absque concubitu. Cajetanus 2. 2. q. 134. art. 11. ad secundum. Hæc Filliucius. Cajetanus vero eadem ferè habet verba. nam propterea non sunt hic repetenda. Solum noto, illud, omnes mollietates esse ejusdem speciei, & illud, & semper est una ratio, &c. Ex quibus apparet, solum esse locutionem de ipsissimo peccato mollietatis formaliter. Id quod magis explicavit Cajetanus ibidem, dum immediatè addit: Et hæc intellige, loquendo de tali specie peccati secundum se, qui etiam innuit, cooperationem cum alterius peccato, si quando ea intercedit, mollietati addere graviores culpam; Gravius ta-

men (inquit) peccatum cum alieno hoc adminiculo sit, ratione societatis in peccato alterius. Quare si nos præter ipsam meram mollietatem, aliquid aliud addamus, alia est quæstio, quam hic clare Filliucius explicare neglexit, & Cajetanus solum insinuavit, quia cum Theologis loquebantur, quibus satis superque erat, innuere, disputationem esse de mollietate, sub formalitate mollietatis; non vero sub omnibus formalitatibus, quæ participari ab ea accidit. At ego magis id explicare volui, dum, ne erroris daretur ansa, adverti, dici, nisi aliud addatur; quasi dicerem, si aliud additur, ut si consideretur alia formalitas cooperationis, mirum non esse, quod superveniat nova peccati species, utique in confessione explicanda; nam propterea signatè addo, Et solum adest cooperatio cum alterius peccato, ut dictum est cap. 1. §. 10. ubi, ut jam vidimus, expressè doceo, eam explicationem in confessione esse omnino faciendam.

e Filluc. tr. 46. c. 8. nu. 155.

12. Patet id quinto, quia ego in hoc nu. 66. qui nostræ est cardo quæstionis, non remitto Lectorem ad §. 5. hujus cap. 7. li. 2. Method. Confess. ex cujus doctrina colligi posset sententiæ Llamas, sed ad §. 10. & §. 17. cap. 1. ejusdem libri secundi, in quibus, ut jam vidimus, sententiæ Llamas adversantur. Explico clarius. In dicto §. 5. nu. 32. in editione Romana num. 33. sic rescriptum invenies. Sed jam existitur alia difficultas, an qui habens verum castitatis, est causa inducens alium ad turpiter peccandum, debeat suum tale votum

le votum explicare? v. g. Petrus Sacerdos consilium dar, vel inducit Paulum & Antoniam nullo voto astrictos, ad illicitum congressum, debetne Sacerdos ille, cum eam inductionem fatetur, explicare, se esse Sacerdotem? Respondeo, non debere. Ratio est, quia votum non videtur se extendere, nisi ad obligandum votentem, ne ipse in sua persona delectationes venereas admittat, non vero, ne alios ad easdem inducat; propriam enim suamque castitatem promissit, non alienam. Hæc ibi; porro, ex hac ratione, quam legimus apud Sanchez, f. colligere quis poterat (ut rectè expendit De lugo, g. contra ipsum Sanchez, quasi sibi aliud h. alibi dicenti contrarius fuerit) Sacerdotem polluentem, seu suis manibus adjuvantem ad pollutionem alium, non peccare contra suum votum, unde nec pollutum cooperantem ipsi cooperari ad peccatum contra votum, atque adeo non obligari, ad id explicandum. At ego, ne quis putaret, me hanc consequentiam amplecti, nolui lectorem ad hunc numerum 32. §. 5. remittere, sed remisi ad dictum §. 10. nu. 69. & §. 17. num. 100. ubi expressè approbo illud principium. Eandem virtutem (quæ in casu nostro quid fortasse illis occurrebat in contraest virtus Religionis) obligare fideles, nec in se admittere, nec in alio provocare actus ipsi contrarios, &c. ex quo explicandam esse in confessione conditionem personæ, ut jam vidimus, colligitur.

f. Sanc. l. 5. in dec. nu. 10. g. De lugo de pen. d. 16. sect. 4. nu. 152. h. Sanc. l. 1. 46. n. 3. & 8.

13. Dices: at ex doctrina illa, quæ

ex Sanchez affertur, dicto §. 5. num. 32. fieret, probabilis sententia Llamas, ut videtur deduxisse Caramuel in Theologia Regulari, num. 289. & iterum in Theologia fundamentali, fund. 50. §. 7. num. M L X V. Respondeo, hanc esse questionem, de qua ego, nec tunc censui, neque in præsentia puto disputandum, modo stet, me docuisse, ac docere, in praxi cooperationem illam, ut nimis sæpè dictum est, specialiter esse confitentiam: illud tamen, ne quis allatam doctrinam Sanchez, ad sententiam Llamas tuendam, sine nova consideratione adducat, adverto, non statim atque in Doctoribus principium aliquod universale legimus, unde aliqua consequentia deduci possit, licere nobis, illam ad praxim referre; si enim illam non retulerunt Doctores, aliquid fortasse latens inspererunt in casu particulari, unde referenda saltem practicè non esset. Ita ergo in casu nostro. Id in simili, quando in pluribus casibus particularibus aliquid admittunt Doctores, non statim esse pro praxi formandam doctrinam universalem pro alijs casibus, quos ipsi non deduxerunt, quia aliter, prudenter monet sapientissimus De Lugo. i.

i De iust. & iure to. 1. id. 16. sect. 5. n. 106.

14. Ex his vides primò, illa duo principia, Ad eandem virtutem pertinet, non inducere aliud ad actus contrarios; & Vovens castitatem, solum illam vovet in se, non in alio, esse quid minus inter se coherentia, sed quia

D d 2

utraque

potuisse à nobis utraque excipi. At ex consequentijs, quæ ab illis colliguntur, & pertinent ad præsentem casum, alteram, id est, quæ deducitur ex prior principio, recepimus, ut in praxi admittendam; de altera, quæ ex posteriore deduci posset, nec disputare, nec de eadem aliquid, sine magna consideratione, & Doctorum autoritate, decernere volumus; lege nihilominus numer. 21. mox ponendum.

15. Vides secundò, non esse duas propositiones, ut aliquis putavit, alteram affirmativam, alteram negativam, ex adverso positas, eas, quas ego doceo d. n. 66. hic nu. 5. Quasi dicam, dum quis polluit Sacerdotem, debet explicare votum polluti: at, dum quis Sacerdos polluit laicum, hic laicus explicare non debet votum polluentis; non id ego doceo, sed illas duas propositiones, ut diversas & disparatas affero, & quoad explicandam in confessione qualitatem voti, utrasque affirmativas. Et in prima quidem dico, explicari debere sacerdotium, seu votum, quia pollutio, ad quam ille, quicumque sit, cooperatur, est sacrilega quasi intrinsecè, quia est pollutio hominis sacri. At in secunda, dico, laicum propter suam pollutionem satisse explicare, si illam solam fateatur, quantum est ex vi ipsius intrinsecæ pollutionis, quæ sacrilega non est, sed non propterea tollitur, quod debeat fateri extrinsecam cooperationem cum polluentis sacrilegio. Differunt autem maximè hæc duo peccata; aliquis polluit Sacerdotem, aliquis Sacerdos pol-

luit laicum. In priore est pollutio sacrilega, ut dictum est votum intrinsecè; in posteriore, solum extrinsecè, ex cooperatione cum extrinsecò polluyente; tamen etiam hæc posterior pollutio aperienda est in confessione, certè sola, si siteremus in ipsa, quoad ea, quæ involuit intrinsecè, sed, quia nunc aliud additur extrinsecum, id est, cooperatio cum alieno sacrilegio, idè & hoc etiam aperiendum. Hoc discrimen formale inter hæc duo peccata ego sapientibus ostendere volui in d. nu. 66. hic nu. 5. & nil præterea, quod prius ostenderat Fill. & Cajet.

16. Vides tertio discrimen inter tres sententias, Llamas, Caramuelis, Tamburini (sic loquamur in tertia persona, claritatis ac distinctionis ergo) dum ij omnes expendunt, an laicus pollutus à Sacerdotis manibus, debeat fateri votum castitatis Sacerdotis polluentis? Primus absolutè negat, secundus distinguit, tertius affirmat absolutè.

Opinio Llamas.

17. Nam Llamas absolutè docet, eum, qui pollutus fuit alterius tactu, solum teneri explicare qualitatem suæ personæ, non vero qualitatem, nempe votum complicitis, qui illum tangit.

Opinio Caramuel.

18. Caramuel distinguens ait, Sacerdotem polluentem duplici modo utraque probabilia, videri possunt, potuisse

habere se posse; primò, ut dum alium tangit, admittat (ut communiter solet contingere) in se delectationem veneream, seu certè sit in periculo illam admittendi: secundò, ut in se non admittat ejusmodi delectationem, nec tali sublit periculo, id quod sanè rarissimum est, & forte metaphysicum, posset nihilominus, ait, evenire in fœmina multum effata, etiam sine illo periculo, propter experientiam, quam fortè habet suæ stupiditatis. Hac distinctione posita, docet, in priore casu pollutum laicum debere fateri votum Sacerdotis polluentis, quia pollutus, dum se illi tangendum tradit, vel permittit, cooperatur cum ipso Sacerdote, ad admittendam illam sensualem delectationem, quod est cooperari cum frangente votum castitatis. Et quia Llamas, absolutè negans, videtur hunc casum comprehendere, idèo ejus doctrina deleta merito fuit. In posteriore autem casu, pollutus ille laicus (inquit) non obligatur, Sacerdotis votum explicare, quia tunc pollutus non cooperaretur cum frangente castitatis votum: si enim, in hoc rarissimo casu, sacerdos nullam in se admittit delectationem, nec admittendi periculo se exponit, non peccat contra castitatem, quam vovit, ergo nec pollutus cooperatur cum peccante contra votum castitatis. Ad quid igitur illius votum patefacere debeat?

Opinio Tamburini.

19. Tamburinus absolutè affirmat, semper scilicet votum esse aperiendum; in priore quidem casu, ob ra-

tionem ab ipso Caramuele jam allatam: imò videant Doctores, an ex eadem ratione fiat, ut sæpissimè, ne dicam, communiter, debeat explicari, quisnam te v. g. adolescentulum polluat, fœminane, an vir? nam hoc tactu facile ij concipient affectum ad tuum concubitum, vel certè subduntur periculo concipiendi, & sic aderunt duæ malitiæ; alter enim erit affectus, & consequenter tactus sodomiticus ex intentione tui concubitus; alter erit ipsa cooperatio ad tuam pollutionem; & hæc etiam à Tamburino innuntur in illo nu. 66. hic nu. 5. dum dixit, *nisi aliud addatur.*

In posteriore item, ex eo capite erit votum explicandum, quia Sacerdos, in illo etiam rarissimo casu suæ stupiditatis, peccat contra castitatem; cum enim ipse absolutè castitatem voverit, & castitatis virtus non solum præcipiat, ut in sua persona quis non admittat sensuales motus, sed etiam, ne ex industria illas positivè, & suo eodem corpore procuret in alio, is Sacerdos votum frangit, & consequenter pollutus laicus, non quidem intrinsecè propter suam pollutionem, sed extrinsecè, propter sacrilegium polluentis, ad quod pollutus cooperatur, dando suum corpus, sacrilegus erit, & ut talem se in confessione manifestare debet. Addit tamen Tamburinus, hanc doctrinam colligi ex illo priore principio, dicto nu. 14. An vero doctrina Caramuelis possit deduci ex posteriore principio ibidem posito, se nolle sine accurata consideratione decernere.

20. Dixit Caramuel: qui vovit audire Missam, & is cui præcipitur die do-

minico eidem interesse; qui ex præcepto recitare tenetur horas, &c. si audiat Missam, recitato Officio, alium deijceret ab audiendo Sacro, vel officio recitando, peccaret quidem, sed non contra votum, vel præceptum; quia ipse jam servavit pro se: pro alio autem, nec voluit, nec vovit, nec præceptum habuit: ergo pari modo in nostro sacerdote.

21. Respondeo: me certè hæc discernere nolle, jam sæpius dixi: tamen, ut lectoris curiositati indulgeam, ajo, adesse disparitatem. Nam qui vovit Missam audire, solum audire vovit, non facere audire, nec non impedire alium volentem audire: pari modo præceptum se habet; vota enim hæc, & ejusmodi præcepta sunt de uno illo actu proprio, non verò de re ad alium pertinente. Non ita in vovente totam virtutem castitatis in tota sua latitudine, quale est votum, quod fieri solet in hac materia, ex communis voventium more, qui certè, dum vovent castitatem, illud vovent, saltem sine dubio, ut suo corpore non admittant, nec eodem suo corpore positive adjuvent alium ad illicita. Interroga Religiosos omnes, id statim confirmabunt. Cum ergo ex alia parte ad eandem virtutem adæquatè sumptam pertineat, alios ab illa positive non divertere, præsertim suo positivo & immediato auxilio, idèd non obscura apparet disparitas inter casum nostrum & instantiam Caramuelis.

22. Dixi autem (in castitatis voto, saltem &c.) ut abstraherem, an eodem modo se habeat vovens absolute

paupertatem, obedientiam, similesque virtutes. Neque enim, sicut aliquis, peccabo contra votum paupertatis, si, dum ego nihil prorsus usurpo, sum causa, ut tu contra tuum votum pecuniam usurpes; esto, peccem contra caritatem, inducendo te ad ad peccatum; & sic de similibus. Ego enim (ut ab his abstraherem) in castitatis voto invenio, saltem pro modo, hoc præcipuum, eam voventes, omnia ad castitatem, sive directè, sive indirectè pertinentia, saltem suo corpore non adjuvando, vovere implicite; & fortasse, dum angelicam, id est, omnimodam castitatem vovent, etiam explicite. Disparitatem hanc attulli, ceterum adhuc repeto, me velle rem accuratiore scrutina penetrare.

23. Hæc ad defensionem meam sint disputata satis: quæ sanè introspectit Reverendiss. Magister sacri Palatii, dñ Romæ Opusculum illud meum per-diligenter bis, in duplici Editione ibidem data, legit, examinavit, approbavit; non approbaturus (puto) si sententiam Llamas ab Hispanica Inquisitione deletam à me doceri notavisset.

§. II.

Additio.

1. **T**riplex solet distingui pollutio: prima, quæ voluntariè fit, homine consentiente, quæque propriè vocatur mollities: secunda, nocturna, quæ accidit in somno: tertia, diurna, quæ accidit in vigilia,

Vigilia, sine consensu polluti. De singulis aliqua separatim.

Pollutio vigilantis voluntaria.

2. De pollutione vigilantis voluntaria in se (nam in causa, diximus superius, h & aliquid mox à num. 12. tangemus.) Nota primò, contactum, motumque impudicum virilium in pueris (idem in puellis) qui non possunt per ætatem seminare, esse peccatum mortale; est enim ex se pravus affectus ad pollutionem: non dubito autem, hanc i differre specie à vera pollutione, per quam seminatur; hæc enim tandem reducitur ad tactum impudicum, illa est dispersio seminis contra generationem. Hinc ergo fit, ut in confessione debeat speciatim explicari, nisi obstat regula universalis, mox afferenda §. 4. n. 4.

h *sup. c. 3. §. 5. à nu. 48. i Graff. li. 2. a. 88. nu. 3. & seqq.*

3. Nota secundo, an Confessarius debeat negare absolutionem juveni sæpius se polluenti? Respondeo, esse distinguendum; si enim ex occasione, v. g. aspectus, vel colloctionis scemina, ejusmodi frequentia accidat, debet prius Confessarius præcipere, ut adolescentens tollat occasionem, modo alibi satis l à nobis dicto; at si frequentia accidat ex nulla extrinseca ejusmodi occasione, tunc poterit majori facilitate absolvere, vel differre absolutionem, juxta consueta remedia contra recidivos, ut ibidem m à nobis dictum est.

1 in *Meth. Conf. lib. 3. c. 3. l. item Sen. de marr. q. 2. p. 14. n. 14. in ibid.*

4. Nota tertio, quid dicendum, quando semen est corruptum, ita ut venenosas affectiones pariat in patiente, licebitne pollutio? hoc est, licebitne illud semen expellere per medicamenta directè tendentia ad illud expellendum, vel etiam in mulieribus per confricationes partium verendarum, & per intromissionem digitorum usque ad os uteri, illud provocare?

Respondeo, si semen peccet in quantitate, non licere, certum est: quia tunc est verum semen, quod nullo modo potest consulto effundi, nec potest u medicamentis, quæ nullum alium effectum habeant, nisi semen expellere, ejus effusio procurari. At si peccet in qualitate, certo, ex Medicorum relatione, vel saltem probabiliter (nam sequi quisque potest id, quod probabile est) licere, docet Sanchez. *nn* Quæ doctrina adeo visa est aliquibus improbabilis, ut fuerit deleta in editione Lugdunensi anni 1621. Illam tamen exscribit, & expendit novissimè Tancredi o contra Texedam.

n *Tur. apud Dian. p. 4. t. 4. ref. 159. nn Sanc. li. 6. de matr. d. 17. nu. 19 in Editione Veneta. o Tancred. lib. 9. de matr. d. 17. quæres 3.*

5. Et quidem multi multa congerunt; verum si Sanchez doctrina fuisset ad ejus sensum intellecta, tot rixæ, & quæstiones de ejus veritate non fuissent subortæ. Si enim eum intelligas, quasi dicat, licet mulierem vel virum semē provocare posse, ne hodie, cras, perendie passura sit illas venenosas affectiones ex semine retento proveniēdas, male illū intelligis, quia id nunquam

nunquam, sed semper ejus oppositum docuit; cum enim nunc illud semen corruptum non supponatur, non est, unde possit expelli, vel unde possit dici de eo statuere Sanchez, qui solum statuit de corrupto. Si vero eum intelligas, quasi dicat, dum actu semen illud est corruptum, & dum actu generat symptomata furiosa, ita ut actu patiens sit veluti extra sensum, tunc licet posse provocari medicamentis & confricationibus ab experto Medico exhibitis, ut venenosum illud corruptum semen expellatur, recte eum intelligis; nam hunc solum casum concedit Sanchez, non alium. Audi ejus verba; cur ergo non licebit, illam pravam qualitatem, in quam semen transit, expellere, licet per accidens sequatur pollutio, eo vel maxime, quod in hoc casu procul abest quodvis consensuum periculum, ac delectationis, quoniam scemina symptoma illud patiens est tunc temporis sensus ac mentis impositus: hæc disertè Sanchez.

p. *Sancti*, l. c.

6. Notas, semper supponi debere, ut concessio sit licita, patientem sensibus carere? notas illud? (pravam qualitatem, in quam semen transit) Notas illud? (tunc temporis,) assero igitur, distinctione omnino opus esse. Nam aliud est, si loquamur de medicamentis, aliud, si de tactibus & confricationibus. Quamvis enim in patiente habitualiter ejusmodi morbum licet possint (ut concedit ibidem Tancredi) adhiberi medicamenta directe provocantia prædictum semen, etiam ante illa actualia symptomata, quia

medicamenta remotè semen provocant, & sine tanto periculo eligendi ejusmodi delectationes; tamen confricationibus & tactibus partium verendarum nunquam potest. Ratio discriminis mox n. 8. afferetur; posse autem confricationibus, in uno tantum casu, docet Sanchez, quando nimirum ita actu symptomata insurgunt, ut ea patiens sine sensu sit, quod certè rarissimum erit, & cujus ratio eodem n. 8. clarior apparebit.

7. Urges. Fac, illud semen corruptum non fuisse expulsum, & symptomata illa per aliquod tempus (ut accidere solet) cessare, vel illud semen non efficere tantam turbationem in patiente, ut sensus & mens abripiatur, id quod etiam sæpe usu venire solet, jam remanebit illud semen corruptum, atque adeo illa lues in corpore, ergo poterit provocari, etiam non posita alienatione mentis.

8. Respondeo; id quod ego hæcenus dixi, est, Sanchez de solo illo casu, præsentè alienatione sensuum, loquutum esse, caterum in hoc casu, quem nunc urges, sic distinctè responderi, puto, posset; licet expellere medicamentis, non vero confricationibus & tactibus verendorum. Ratio est, quia medicamenta, quæ per totum corpus permeant, per se expellere intendunt semen corruptum, (si tamen semen sit appellandum, & non potius lues, & venenum) esto, per accidens provocet verum semen: at tactus verendorum, nempe instrumentorum, quæ ad semen provocandum à natura sunt instituta, per se tendunt ad verum semen.

men expellendum, (quod expellere extra matrimonium nunquam licet) per accidens ad corruptum.

Solum autem, quando actu sunt illa symptomata, potest per confricationes expelli, si tamen certo supponatur, semen illud non esse verum semen, sed tamen corruptum, & propterea actu caussset illa symptomata, & supponatur esse in motu, atque adeo descendisse in partes verendas, & sic non provocari à tactibus verum semen, sed expelli prauum humorem. (Notas, quot condiciones requiruntur?) Ratio est, quia tunc eo modo, quo expelli potest qualitas gignens pruritus, in sententia ejusdem Sanchez, & ea ratione, qua emundari possent sordes, quæ fortè sint lavandæ in iisdem partibus, esto, per accidens occurrat effusio veri seminis, sed sine consensus periculo, ut semper supponimus: sic posset in casu, de quo loquimur, quia semen corruptum, ut sæpe diximus, non est amplius semen, sed humor pejor pruriginis, & pejor fordibus verenda inficientibus.

9. Sed hæc satis; nam ultimam sententiam Lector sapientior proferat. nos occasione seminis corrupti quemdam casum de semine infecto proponamus.

Mulier copulam habens cum marito, morbo gallico laboranti, prætecto feminis eadem morbida qualitate affecti, eiciebat illud immediatè post copulam, quæsitque deinde, an sine ipsa id efficere potuerit?

Respondi, non potuisse. q. Licet enim matrix ex naturali sympathia se-

men ad se attrahat, retineatque non parum; generationi tamen noceat, (ut experientia testatur) directa illa seminis intromissi, quamvis partialis effusio: adde, sic procurari positivè impedimentum conceptionis inceptæ, quod nunquam licet. Hæc ergo mulier denegat debitum marito; si denegare velit, quod in eo casu posse, quamvis non obligari, diximus in superioribus. r. Verum posito, quod reddat, quo jure illud, quod verum est semen & prolificum, prodigere potest?

q. *Sancti, li. 9. matr. c. 20. num. 3. quidquid dicat Angel. verbo. Debitum. r. sup. c. 3. §. 5. n. 24.*

10. Denique ad pollutionem voluntariam, de qua agimus, pertinet novus casus, qui nudiùs tertius mihi propositus fuit. Se quidam polluebat, cogitatione fixa in pulchram statuam marmoream affabrè sculptam in communi platea existentem, ac nescio quam Nympham representantem: an satis sit huic, in confessione dicere; meroties pollui, cogitando de femina? sufficere, aliquot ex nostris Theologis putarunt, quia, si aliud non addatur, totus denique affectus est ad personam mulieris representatam.

Quid? quod eam de nocte amplexando (proh hominum infelicem conditionem!) atque illicitam cum illa statua copulam tentando, se polluebat? quæsitum ergo iterum fuit, an satis sit huic, in confessione dicere, me pollui, amplexando mulierem, extra vas naturale, & cum affectu ad illam?

Respondi, non fuisse satis, quia sic

E.e

pan-

penitens mendacium protulisset, & quidem, ut patet, in re graviter pertinente ad confessionem. Si enim illud de statua tacuisset, non explicasset peccatum quod commisit: dicendo enim, se polluisse cum muliere, ex affectu ad illam, significasset, se polluisse cum vera femina, quod certe non fuit. Dicit igitur, se id fecisse cum statua, vel tu Lector cogita, an sufficiat, magis in communi, sic, cum instrumento inanimato me pollui; addendo semper, se cogitasse, seu intendisse in feminam.

Instas: copula cum femina mortua, vel cum statua, est mera molli-tes, ergo non est, cur debeat addi cogitatio de femina. Respondeo, antecedens esse verum: non enim ea copula est fornicatio, ut putare aliquis posset, quia fornicatio est cum femina; atque mortua est, femina non est. Nec est bestialitas, ut dixit Pellizarius, quia hæc pari modo est cum bruto, quod si mortuum est, non est brutum, est ergo pollutio malitiam molli-teriei continens, exhibita cum inanimato instrumento, ut fuse probat, me- citato, solertissimus Diana. Concedo igitur antecedens; sed neganda prorsus est consequentia: siquidem nuper §. 1. n. 1. dictum est, eum, qui se polluit cum affectu, seu cogitatione ad obiectum aliquod, illud explicare de- bere.

¶ Pell. apud Dian. mox cit. t. Dian. p. 9. tr. 9. res.

Pollutio nocturna.

11. Duo hic vel nota, vel alibi in sinuata recole.

Primo: dupliciter hæc nocturna pollutio esse potest voluntaria in vigilia, atque adeo peccatum, anteceden-ter & consequenter. Nam cæterum, ut est in somno, peccaminosa non est, sed actio seu passio naturalis. Antecedenter erit peccaminosa in tribus casibus, primo, quando quis eam deliberatè desiderat, ob delectationem carnalem. Si enim desideretur ob bonum aliquem finem, ut ad sedandas tentationes carnis, vel ad levandam naturam, non esset peccatum; nisi quando tale desiderium esset tantum, ut notabiliter influeret in pollutionem, quod certe, ut plurimum, non solet contin- gere.

¶ Nav. c. 16. n. 7. alijs. apud Vaf- que, quos ipse sequitur p. 2. d. 113. c. 3. Tol. lib. 5. c. 13.

12. Secundò: quando quis illam procurat, aut comedendo res calidas in eum finem, aut tali modo cubando in lecto, ut inde sequatur pollutio. Nam licet possit pollutio desiderari ob bonum finem, non tamen potest procurari: sicuti etiam potest desiderari hominis improbi mors, ob bonum finem, non tamen procurari. Unde etiam colligitur, cur non liceat desidera- re, etiam ob bonum finem, pollutio- nem, quando tale desiderium esset causa influens notabiliter in illam, ut modo dictum est, quia tunc non sim- pliciter desideraretur, sed etiam pro- curaretur. Dixi (in eum finem &c.) nam si comedat quis res calidas, vel recubet tali modo, ob aliquam aliam commoditatem, quamvis advertat, consequuturam inde pollutionem, dummodo eam directè non intendat, nec sit

nec sit periculum consensus, non peccat, & saltem mortaliter, quia, ut superius *tt* vidimus, hæc non sunt causæ notabiliter influentes in pollutionem.

t *Sorus in 4. dist. 12. q. 1. art. 7. Tol. lib. 5. c. 13. vers. adhuc non est satis. tt sup. 3. §. 5. à nu. 46.*

13. Tertiò; si quis pari modo, cum debeat, non removeat causam futuræ pollutionis, peccat mortaliter, si ea causæ est notabiliter influens in illam, in genere luxuriæ: venialiter, si notabiliter non influit, quando in utroque casu ea prævidetur, licet non intendatur: prævidetur, inquam, probabiliter, nec solum in *u* dubio; siquidem non tenemur adeo esse solliciti, ut etiam dubium nos amoveat à causis involuntariæ pollutionis.

14. Dixi (cum debeat) quia si non tenetur, huiusmodi causam remove-
re, vel quia causæ est bona, ut studium frequens, seu cogitatio rerum turpium ad docendum, confessionis auditio, locutio honesta cum muliere &c. vel quia talis causæ non est mala, & alioquin ejus omisio non est com-
moda, ut v. g. omittere tales cibos, talem accubitus in lecto &c. tunc neque etiam peccamus, & non auferendo huiusmodi causas. Cum enim causæ sit bona, vel non mala, non tenemur ad illam auferendam propter hos effectus, qui naturaliter sequuntur, ut nuper diximus, *a* quæ fuerunt hic claritatis gratia breviter repetenda.

y Tol. ibid. Nav. ib. Sorus in 4. dist. 12. q. 1. art. 7. Io. Sanc. d. 21. nu. 12. a sup. c. 3. §. 5. à nu. 48.

15. Atque hæc antecedenter; consequenter autem peccaret quis mortaliter, si post somnum, sub quo secuta est pollutio, deliberatè sibi in ea complaceret, ob delectationem sensualem; nam si gauderet ob sedatam tentationem, vel ob naturam deoneratam, non esse peccatum, colligitur ex modo dictis.

16. Quando autem motus carnis, seu spirituum inservientium generationi, & ipsa decisio feminis, accidit in somno, sed emissio in vigilia, non est peccatum, saltem mortale; tum quia non adest plenum voluntarium, requisitum ad mortale; accidit enim emissio in illo confinio somni & vigiliæ, quando imperfecta est deliberatio, tum quia difficile est, cohibere, ne decisum jam semen ex lumbis non emittatur foras; tum denique quia pollutio magis secundum principium, quam secundum finem judicanda est: principium autem fuit satis involuntarium, cum fuerit in somno.

17. Quod si partim emissio feminis fit in somno, partim in vigilia, multo minus habebit rationem peccati, posita voluntate in illam non consentiente, ut semper supponimus.

Ex dictis colligit Sanchez *b* ex Sà, in eo, qui è somno excutitur, non esse obligationem reprimendi emissionem feminis ejus pollutionis, quæ in somno capit, & idem propter paritatem rationis diceretur de simili feminis emissionem pollutionis, quæ involuntariè in vigilia accidit. Placet doctrina, ne scrupulis omnia pateant.

b *Sanc. l. c. mox cit.*

18. Sed unum à me nuper interrogavit

E c 2

gavit quidam probata conscientia sacerdos, cui quamvis utcumque respondi, mihi ipsi tamen (fateor) non satisfeci. Experiebatur is levissimi somni vir, statim se, concepta pollutione, evigilare perfectissimè, atque effusionis continuationem clarè percipere; quamvis autem illi delectationi nullo modo ipse consensum præberet, sciretque, se non obligari ad reprimendum, ac posse fluxionem humoris permittere, tamen aliud illi contingebat, quod scrupuli causa erat molestissimè; experiebatur enim à motu quodam quasi interiore ipsorum genitalium sub finem pollutionis expelli à se activè non modicam seminis quantitatem; perinde (narrabat) ac evenit ei, qui urinam emittit; solet enim is in fine mingendi motu expulsivo aliquas urinæ guttas, quæ remanent, expellere: addebat, se voluisse cum alio sacerdote id conferre, qui falsus est, sibi idem non raro evenisse: sed se à peccato excusasse, quia semivigilans illum expulsionis motum exhibebat. Interrogabat ergo à me, an ipse, qui perfectè vigilantem se dignoscebat, posset motu prædicto effluxionem adjuvare, ad abstergenda, ut ipse loquebatur, seu deoneranda virilia? præsertim, ne decisum semen ibidem fortè remanens suæ sanitati noceret, & denique, quia valdè sibi difficile animadvertēbat, illum motum non usurpare.

19. Equidem prius volui non paucos Authores evolere, quàm responderem: cum autem nihil signate ad rem invenissem, dixi, me videre quidem, quanta difficultas sit in polluto perfectè vigilantem pollutionem effu-

sionemque jam inceptam non perficere; verum cum in Doctoribus solum legerim, licentiam non reprimendi, non coercendi, non prohibendi, licentiam verò activè adjuvandi, seu cooperandi disertis verbis eosdem negare, ut perspicuè facit Sanchez, me favere illi non posse. Sententia benignior, quam hac in re tum dictus Sanchez, tum alij amplectuntur sic à Marchino c. refertur: dum sentitur, ait, humor seminalis effluere in membris genitalibus, non teneris coercere, vel magna cum violentia prohibere, ne fluat: sic pluribus Gerson. Ratio est, quia vel ille conatus, quem multi consulunt, nihil operatur; vel retento contra impetum naturæ semine supra modum gravatur corpus, & multis subijcitur infirmitatibus: ex alia parte illa seminatio est actus exterior, & effectus naturalis, ortus absque mea voluntate: at actus exterior sine interiore, nunquam est peccatum. Hac ille. Notas illa verba (non teneris coercere, prohibere &c.) nunquam lego (potes adjuvare, expellere &c.) Tetamen, addidi, bene morate Sacerdos, oro, ut animadvertas, an saltem te excusare possis ex eo capite; quia notant communiter Doctores, delectationem peccati luxuriæ mentem hominis miris modis obfuscare, & illam in eo momento effusionis seminis, quasi bestijs similem reddere: si ergo tu, partim ex somni reliquijs, partim ex delectatione, quam sentis, tui perfectè compos non es, peccati saltem mortiferi reus non eris. Verum ille adhuc testabatur, se perfectissimè vigilare, se non esse scrupulosum, se non esse aliàs indoctum.

indoctum, ut vigiliam perfectam à semivigilia non discerneret, & ideo non ex alijs adjunctis, sed ex ipso obiecto, & prædicta nimirum expulsi-
one, casum decerni modestè postulare. Hæc cum illo sacerdote habui; cate-
rum rem expende, ingeniose Lector, & decerne.

b *Sanch. de mat. li. 9. d. 17. n. 16. c*
March. de ordine. tr. 3. p. 3. c. 2. n. 6.

Pollutio vigilantis involuntaria.

20. Hæc, ut etiam distillatio & commotio spirituum generationi in-
servientium, quoad solutos (nam quoad conjugatos, diximus *d* a-
libi) tunc solum sunt in se mor-
tales, quando adest deliberata
complacentia in illis, ob corpoream
voluptatem, non vero ob aliquem
bonum finem, ut in simili dictum est
nu. 15. In causa vero, ut quandonam
sint mortales, cognoscas, breviter re-
peto, quæ superius *e* satis fusè sunt
explicata.

d *sup. c. 3. §. 5. à num. 46. a sup.*
ibid.

21. Pollutio, distillatio, commo-
tio potest primò in vigilante oriri ex
causis non peccaminosis, quando ni-
mirum oriuntur ex complexione par-
ticulari, vel quando ex infirmitate, ut
in ijs, qui patiuntur fluxum seminis,
& qui facillimè, levi quacumque oc-
casione distillationem seu carnis com-
motionem sentiunt; vel quando ex
causis extrinsecis bonis, vel ex se non
malis, ut lectione, vel auditione tur-
pium, ad scientiam comparandam, e-
quitatu, contactu, & cæteris hujusmo-

di, quando hæc sunt necessaria, vel u-
tilia, vel commoda. In his omnibus
si voluntas deliberatè non consentiat,
non est culpa, quia hi sunt actus natu-
rales, imo si quis patienter hos ferat,
materiam *ee* habet magni meriti, pro-
pter humilitatem.

ee Tol. l. c.

22. Potest secundo eadem pollutio,
distillatio, commotio in vigilante ori-
ri ex causa mortali in genere luxuriæ,
& tunc eam causam ponere, affert no-
vum peccatum mortale pollutionis,
distillationis &c.

23. Potest tertio ex causa veniali, &
tunc affert novum veniale, &c. quæ
satis abunde dicta superius *f* sunt.
f sup. c. 3. §. 5. à n. 46.

§. III.

Sodomia perfecta.

1. **I**N Methodo sic *a* habes: Sode-
mia, & quidem perfecta, est con-
cubitus *b* ad sexum non debi-
tum, ut vir cum viro, femina cum
femina; nam concubitus viri cum foe-
mina in vase præpostero, est sodomia
imperfecta, de qua mox. Concubitus
autem est copula carnalis consumma-
ta; naturalis, si sit in vase debito; in-
naturalis, si sit in loco, seu vase non
debito.

a in Meth. Conf. li. 2. c. 7. §. 10. nu.
67. b S. Th. 2. 2. qu. 52. art. 11. ibid.
Cajet.

2. Sed hic est quæstio, quandonam
mutua procuratio pollutionis inter
mares, vel inter feminas debeat dici
mollities, quando Sodomia?

Ee 3

Respon-

Respondeo, quando *c* ex affectu ad personam adest concubitus, si sit inter debitum sexum, hoc est, inter virum & virum, feminam & feminam, tunc est sodomia: quando vero est mutua pollutio, absque concubitu, sed solum ad explendam libidinem, est mollities.

c Cajet. *ib.*

3. Hinc si duo mares commisceant corpora, & moveantur ad procurandam pollutionem, vel quomodo-cumque se tangant impudice, ex affectu indebiti sexus, ita ut effusio seminis, vel sit intra vas præposterum, vel etiam extra, puto, *d* esse sodomiam; si sit intra vas, est certum: si vero sit extra, probatur, quia quamvis tunc non sit copula, tamen per illum concubitum est affectus veneris ad indebitum sexum, qui proprie constituit Sodomiam: nam ceterum si semen effundatur intra, si extra, semper æque in loco non suo dispergitur: locus enim præposterus videtur materialiter se habere in sodomia, sed formaliter ejus essentia sumitur ex motivo, scilicet ex concubitu cum affectu ad indebitum sexum. Confirmo, quia femina cum femina non alio modo commiscetur, nisi per prædictum concubitum, cum effusione seminis, & non intra vas præposterum.

d Ita P. Antonius Marsilius lector casuum in Collegio Romano, in manuscr. in dec. tr. 11. c. 1. §. 3.

Inter illas enim non potest esse copula proprie; sed si ipsa femina commisceant corpora, ex affectu solum se polluendi, id est, explendæ libidinis,

est mollities: si ex affectu ad indebitum sexum, est sodomia.

4. Scio Grassium *e* sentire, ad copulam sodomiticam requiri effusionem seminis intra vas innaturale. Sed mihi hæc sententia non placet. Primò, quia, ut dicebam, sic inter feminam & feminam non esset sodomia. Secundò quia talis concubitus ex affectu indebiti sexus, cum effusione seminis extra vas, non est mollities: quia hæc est pollutio ex affectu explendæ libidinis, ut supra diximus; ergo est sodomia.

e Graph. c. 9. nu. 11. ex Nav. c. 23. num. 279.

5. Solum igitur sententia Grassij est vera, quoad penas, & reservationem, si quando sodomia est peccatum reservatum, penæ enim & reservatio, cum sint odiosa, restringuntur ad sodomiam principalem, & maxime notam, & unde quaque certam.

6. Ex his ergo collige, cum vir cum viro, vel femina cum femina peccant per dictum concubitum, satis esse in Confessione dicere, se exercuisse sodomiam, sine necessitate dicendi, an semen intra, an extra vas emiserint. Quid dicendum, quando vir præposterè feminam cognoscit, & semen extra vas dispergit, dicam mox, cum de sodomia imperfecta.

7. Vnum denique hic adverte, in sodomia non satis esse, dicere, sodomiam commisi, sed explicandum *f* insuper, an quis fuerit agens, an patiens. Ratio est, quia agens committit pollutionem, quam patiens non, eo ipso, quod patiens est, committit.

f De Lugo disp. 16. sec. 5. n. 247.

De So-

De Sodomia cum affine, vide cap.

4. §. 1. n. 7.

De Sodomia uxorati, vide cap. 3. §.

1. n. 3. & §. 2. n. 8.

De Sodomia cum infideli, vide cap.

1. §. 1. n. 8.

De Sodomia cum virgine, vide cap.

§. §. 1. n. 1.

§. IV.

Sodomia imperfecta.

IN Methodo sic habes: *a* Sodomia imperfecta, quam alij vocant innaturalem concumbendi modum, est peccatum contra naturam, per quod vir cum femina concumbit extra vā naturale: est species distincta à sodomia perfecta, adeoque speciatim in confessione exprimenda: perfecta enim procedit ex affectu ad indebitum sexum, sed licet ad debitum, tamen ad partem innaturalem.

a in Meth. Conf. lib. 1. c. 7. §. 10. d. m. 74.

2. Sed quid dicendum, si quis se polluat inter ceteras partes feminae, coxendices, brachia &c. ? Respondeo, de hac re dictum est superius §. 1. n. 3.

Illud hic five recole, five adde. Si primo fit concubitus ex affectu ad personam ipsam, sexumque femineum, est copula fornicaria, five adulterina, five incestuosa, juxta conditionem personae, atque adeo est aperiendus. Si secundò fit concubitus ex affectu ad praeposteras partes, est sodomia imperfecta, de qua agimus, ac similiter aperiendus. Si tertio denique fit sine

concubitu, sed mere ad explendam libidinem, est mollities ex se explicanda.

3. Si quis tamen fateatur absolute concubuisse se cum femina, regulariter intelligitur fuisse ex affectu ad personam primo modo, non vero secundo, vel tertio, nisi aliud expresse fateatur. Ratio est, quia intelligitur, illum concubitum factum esse more ordinario: mos autem ordinarius est, ut vir cum femina commisceatur ex affectu ad sexum femineum. Unde vides, multum differre hunc concubitum viri cum femina, ab eo concubitu viri cum viro, vel feminae cum femina; ille enim est sodomiticus, quia non potest esse ex affectu ad copulam naturalem: hic non est sodomiticus, quia quando vir cum femina miscetur, semper regulariter est ad copulam naturalem.

4. Hic universaliter pro omnibus peccatis luxuriae velim diligenter pernotes, haec à nobis dicta esse, ad dandam veram harum rerum essentiam: ceterum in praxi Confessario expediret, tot minutias nequaquam interrogare. Audi Filliucium: *b* prudens, inquit, esse Confessarius debet inquirendis cautè circumstantijs sexti praecepti, praeparatorijs ad actum consummatum, modis minutis non necessarijs, ne se vel penitentē exciter ad aliquā tentationē. Audi Coninch: *c* praestat aliquando, Sacerdotem minus perfecte peccatū penitentis intelligere, quam vel illi, vel sibi aliquod scandalum

dalum creare, & esse nimium. Audi Angelum: *d* confitetur, inquit, mulier, quod fuit cognita extra vas debitum: non quærat postea Confessarius, in quo loco, vel quomodo, & huiusmodi, sicut faciunt quidam, qui potius sunt contaminatores, quam Confessores. Vide alios. *e*

b Filliuc. in Instruct. brevi pro Conf. cap. 2. circa initium. *c* Cominch. disp. 7. de Sac. dub. 7. n. 56. *d* Angelus V. Interrogationes n. 1. *e* Fag. pr. Eccl. 2. li. 4. c. 2. n. 8. Homobon. in exam. Eccl. p. 1. tr. 4. c. 12. q. 11. de Lugo disp. 16. de pen. sec. 14. nu. 595.

§. V.

Bestialitas.

IN Methodo sic habes: *a* bestialitas est concubitus cum *b* re animata, non ejusdem speciei cum homine. Huc reducitur, concubitus cum dæmone, quia adhuc ille non est ejusdem cum homine speciei, etiam si assumat formam hominis. In hoc crimine non est necessario explicandum *c* genus animalis, sive sit equus, sive sit equa, sive ovis, sive gallina: semper est enim eadem in specie mortalis deformitas. At si sit concubitus cum dæmone, debet id *d* explicari, quia superadditur peccatum contra religionem, id est, commercium cum Dei nostrumque omnium nequissimo inimico.

a in Meth. Conf. lib. 2. c. 7. §. 10. n. 78. *b* S. Th. 2. 2. q. 152. ar. 11. *b* Filliuc. tr. 30. c. 8. num. 161. *d* Idem ib. nu. 162.

z. Nota insuper, exprimi in confessione oportere, *e* an dæmon fuerit sub forma feminæ, vel viri, vel sub forma talis conjugati, vel talis Monialis Professæ &c. Ratio est, quia tunc, præter bestialitatem, additur affectus ad talem.

e Ibid.

§. VI.

Additio.

Poenæ Sodomitarum legi possunt apud Doctores, *a* quæ omnes requirunt sententiam judicis; solum dubitari posset de excommunicatione in laicum sodomitam; sed nec est latæ sententiæ, ut patet ex c. Clerici, de excessibus Prælat. Quoad invaliditatem testamenti Sodomitarum, lege Menochium. *b*

a Azor. p. 3. lib. 3. c. 19. Petrus Matteus super Bull. Pij. V. 27. quæ incipit, Horrendum illud scelus, quæ est contra Clericos exercentes Sodomiam. Navar. c. 27. nu. 247. *b* Menoch. de arbitr. li. 2. cont. 3. casu 286.

2. Ex copula nefanda non oriri afinitatem, *c* sufficere *d* tamen ad divortium, jam nunc communis est doctrina, apud Doctores fufius legenda.

c Sanch. li. 7. matrim. disp. 64. nu. 13. & 14. *d* Sanch. l. 10. matrim. disp. 4. à nu. 2. S. Th. in 4. dist. 31. quæst. art. 1. ad 4.

3. Quoniam, ut modo innuit, reservatio cum sit odiosa, restringi debet in casu nostro ad sodomiam undequeque certam, quæstio celebris est, an reservata in aliqua Diæcesi sodomia abso-

lut.

lutè intelligatur de agente solum, & tam, solum esse contra sodomiam certam & principalem, qualis sola est sodomia agentis.

3. cum seminatione intra vas præpositum; hæc enim est undequaque certa sodomia; an etiam de patiente, qui certè sodomita etiam solet appellari? De utroque intelligi, propter rationem dictam probabilius est: sed intelligi solum (nisi aliud in reservatione addatur) de agente, non possum non putare probabile. Ratio est, non multo ante dicta, quia certa & propria sodomia, ad quam solum debet se extendere reservatio, quæ omnium consensu est odiosa, & restringenda, solum est illa, per quam seminatur in vase præposito masculi, id quod certè non fit à patiente: adde, in iure magis puniri agentem, quam patientem; & merito, quia gravior ille peccat, quam hic, ex D. Antonino, f. ergo non est mirum, si nos censeamus reservationem cadere in illud peccatum, quod est gravior.

e. *vt tenet Graph. in præct. casuum reserv. li. 1. c. 21. n. 7. 8. & 25. f. 8. Anton. in summ. p. 3. tit. 17. §. 4.*

4. Diana, g. qui in uno loco tenet, esse probabile, sodomiam agentis & patientis esse eandem specie, unde non esse speciatim in confessione explicandam, deberet affirmare, eam esse pari modo reservatam, & tamen in alio loco propendit, non esse. At vero ego, qui cum Delugo constanter docui, paulo ante §. 3. num. 7. esse diversas, (agens enim per se prodigit semen, quod non prodigit patiens) multo consequentius probabile iudico, reservationem sodomie absolutè p. fi-

tam, solum esse contra sodomiam certam & principalem, qualis sola est sodomia agentis.

g. *Dian. p. 3. tr. 4. ref. 159. & p. 6. tract. 6. ref. 36. h. Dian. p. 2. tr. 17. Misc. resol. 64. vide etiam p. 7. tract. 11. ref. 13. ubi multa de reservatione huius peccati.*

5. Sodomiam imperfectam non intelligi reservatam, ubi sodomia absolute reservata est, jam dixi §. 3. numero quarto, cum Grassio, & nunc confirmo cum Bonacina. i

i. *Bonac. de matr. qu. 4. p. 11. nu. 5.*

6. Reservata sodomia, intelligi reservatam bestialitatem, aliqui affirmant; sed verius negat idem Bonacina, quem, si est otium, lege.

CAPVT OCTAVVM.

§. I.

De impudicitia, hoc est, de tactibus, aspectibus, similibusque actibus impudicis inter solutos.

Vbi obiter de parvitate materia in re venerea.

DE his pauca dixi in Methodo, a & porius, ut aperirem, qua ratione sint in confessione deferenda, quam ut eorum naturam explicarem; quare in præsentia id uberius erit agendum: loquimur autem de actionibus externis inter solutos, & sine periculo pollutionis; nam inter conjuges, vel sponfos, vel quando subest periculum pollutionis, supra

F f

b dictum